

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: _____

2.

OSASTO: _____

828.

ASIA: _____

~~1928~~ 1931.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Oss.

ASIA: _____

V.a. Asiamiehittäjä Ruuskoisen rap. no 11.

Praha.

28/2 1931.

Helmikuun 27 pnä 1931.

No 178.

SUOMEN LÄHETYSTÖ		
1/315 p. n. 1931		
7/3.31	10	11
5	028.	

Herra Ministeri,

Ohellisena saan lähettää tiedoitukseni
no 11, joka sisältää:

- (43. D.) 1) Tshekkoslovakian uusi maitolaki.
(43. E.) 2) Maitotaloudellinen neuvottelukunta Tshekko-
slovakiassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän
kunnioitukseni vakuutus.

K. Ruuska

Varatuomari

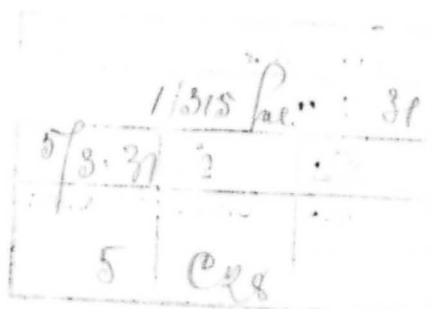
Herra H. J. Procopé,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y. m. s., y. m. s., y. m. s.,
Helsinki.

**Prahassa olevan v. a. asiainhoitajan
tiedoituksia no 11.**

Helmikuun 27 pnä 1931.

Sisältää.

- 1) Tshekkoslovakian uusi maitolaki.
- 2) Maitotaloudellinen neuvottelukunta Tshekkoslovakiassa.

Tshakkoslovakian

uusi maitolaki.

Elintarveministeriö on saanut valmiiksi maitoa ja maitotuotteita koskevan lakiehdotuksen. Laki on jokseenkin laaja, se käsittää 48 pykälää. Niihin kuuluvine rankaisumääräyksineen ja on varustettu täydellisillä selityksillä. Siinä määritellään maito niin, että maidolla tämän lain mielessä käsitetään sellaista maitoa, joka sellaisenaan, sekoittamattomana, saadaan säännöllisesti hoidetusta ja täyden lypsykyvyn vaatimusten mukaan ruokitusta karjasta. Muiden eläinten kuin lehmien maito on erikoisesti mainittava. Eri eläinlajien maidon sekoittaminen liikkeeseen laskemista varten on kielletty. Vispikeraman valmistaminen tai merkitseminen jollain muulla tavalla kuin mitä toimeenpanoasetuksessa sanotaan, on kielletty. Sen, joka maitoa ja maitotuotteita tuottaa tai liikkeeseen laskee, on noudatettava puhtautta tuotannossa ja myynnissä, kuin myöskin säilytyksessä ja kuljetuksessa. Laissa pannaan myös erikoista huomiota astioiden puhtauteen. Maidon-

tuottajat ja heidän asuntonsa asetetaan erikoisen valvonnan alle. Laki luettelee sitten maitolajit, joita ei saa liikkeeseen laskea. Maitokaupan harjoittamista varten on hankittava erikoinen lupa piiriviranomaisilta. Paikkakuntien, joissa on yli 5000 asukasta ja kylpyläpaikkakuntien on annettava erikoinen maitoahjessäntö. Avonaisissa maidonmyyntipaikoissa ja kioskeissa, joissa ammattimaisesti maitoa myydään, tulee maidon olla suljetuissa pulloissa tai erikoislaitteilla varustetuissa astioissa. Jokaisen maitokauppiaan tulee pitää tarkkaa luetteloa maidon toimittajistaan. Toimeenpano-asetus sisältää ensi sijassa lähempiä määräyksiä siitä, mitä maidolla tarkoitetaan. Sen mukaan on vain sellainen maito ravintoaineeksi katsottava, josta ei mitään luonnollisia aineita ole pois otettu tai jota ei ole muilla aineilla keinotekoisesti sekoitettu. Laki asettaa maidolle, jotta se katsotaan ravintoaineeksi kelpaavaksi, seuraavat ehdot: maidon happopitoisuus ei saa nousta yli 9 astetta HS (Soxhlet-Henkel). Ominaispaino 15 asteen lämpötilassa (Celsiusta) ei saa laskea alle 1,0280 eikä nousta yli 1,0340. Rasvapitoisuus ei saa olla alle 3 %, kuiva-ainepitoisuus ei saa laskea alle 11.3 %, rasvaton kuiva-ainepitoisuus ei saa olla alle 8.5 % ja rasvapitoisuus kuiva-ainessä ei saa olla alle 25 %. Maito ei saa sisältää mitään patologistia mikro-organismeja, ei mitään vieraita lisiä, eikä saa keitettäissä juosta. Osittain kuorittua tai osittain separoitua maitoa, kuorittua tai separoitua maitoa, jota on sekoitettu kuorimattomalla maidolla, tai kuorittua maitoa, joka on sekoitettu kermalla, ei saada laskea maidon nimellä liikkeeseen. Kaikkien elintarpeina liikkee-

seen laskettujen maitolaatujen täytyy olla ^{näin} merkitty, että merkintä täsmälleen vastaa laatua. Maidon sellainen merkintä, mikä voi johtaa ostajan harhaan, on kielletty. Kermaa saa vain seuraavina lajeina ja merkkeinä tuoda liikkeeseen, nimittäin: tavallista kermaa (makeaa tai hapanta), joka sisältää vähintään 8 % rasvaa, kahvi- tai teekermaa, jossa on vähintään 13 % rasvaa, vispikermaa, jossa on vähintään 30 % rasvaa, sekä vientikermaa, jolla on vähintään 8 % rasvapitoisuus. Tätä viimeksi mainittua saa kauppaan laskea vain sterilisoidussa tai homogenisoidussa tilassa, lisäaineilla sekoittamattomana. Kermaan rasvapitoisuus on merkittävä selvästi astian päälle. Hapanmaidolla tarkoitetaan maitoa, jossa ei ole enemmän kuin 9 SH(Soxhlet-Henkel) astetta. Maitoa, joka separoimalla tai myös muulla tavalla kokonaan tai osaksi kuoritaan, saadaan vain merkinnällä "kuorittua" ravintoaineena liikkeeseen laskea. Sellaisen maidon rasvaton kuiva-aine ei saa olla alle 8.5 %. Kuorittua maitoa saadaan säilyttää vain erikoisesti merkityissä astioissa. Hapanmaito, joka on valmistettu kuoritusta maidosta, tulee merkitä kuorituksi hapanmaidoksi.

Maitotaloudellinen neuvottelukunta, Tšekkoslovakiassa.

Maatalousjärjestöjen toimesta järjestettiin viime syksynä maatalousministeriön yhteyteen neuvontakunta^{eli neuvosto} maataloudellisia kysymyksiä varten. Jäseniä neuvostossa ovat Tšekkoslovakiassa maatalousosuuksuntien keskusliitto, jonka edustajat samalla edustavat yksityisten maakuntien maatalouskeskusosuuksuntia, Zemědělská jednota Prahassa ja sen haaraosastot Brnossa ja Bratislavassa, Tšekkiläinen maitoyhdistys Prahassa, Maitoyhdistys Brnossa, Slovakian maitoyhdistys Bratislavassa, Karpato-Venäjän maitoyhdistys, Böömin saksalaisten meijerien ja maidontuottajien yhdistys Prahassa, Määrin ja Slesian meijerien ja maidontuottajien yhdistys Brnossa, ja Saksalainen maa- ja metsätalousyhdistys Prahassa. Sitäpaitsi täydennetään tätä neuvontajärjestöä erikoisneuvojilla ja maatalousneuvoksilla. Maatalousministeriö kokoontuu neuvottelukunnan joko omasta aloitteestaan tai neuvottelukunnan alaosastojen esityksestä, sitä mukaan ja niin usein kuin tarve vaatii, mutta vähintään kerran vuodessa. Tämän neuvoston jäsenet ovat kunniajäseniä, siis ei palkkaa nauttavia. Matkakustannukset korvaa järjestö, joka edustajat lähettää.

Ensimmäisen kerran kokoontui neuvosto^{viime} marraskuun 21 p:nä Brnossa.

Praha, helmikuun 27 p:nä 1931.

K. Ruuska,

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₂₈.

ASIA: _____

V.a. Asiamiehitys Ruuskasen rap. 12.
Praha.

12/3 1931.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

PRAHA II.
VÁCLAVSKÉ NÁM. 1A

No 226.

Maaliskuun 17 pnä 1931.

3 315/201		
23/3.27		
5	C28	

Herra Ministeri,

Ohellisena saan lähettää tiedoitukseni
no 12, joka sisältää:

- 1/ Maatalouden avustustoimenpiteet Tšekkoslovakiassa.
- 2/ Tšekkoslovakian Maatalousakatemia ja maatalouspula.
- 3/ Maatyöläsitten työehtosopimus vuodeksi 1931.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kun-
nioitukseni vakuutus.

K. Ruuska

Varatuomari

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m., y.m., y.m.

Helsinki.

	3305/ae.	31.
28/3.31.		
	5	C28

PRAHASSA OLEVAN V. A. ASIAINHOITAJAN TIEDOITUKSIA

No 12.

Maaliskuun 17 pnä 1931.

Sisältää:

- 1/ Maatalouden avustustoimenpiteitä Tšhekkoslovakiassa.
- 2/ Tšhekkoslovakiassa Maatalousakatemia ja maatalouspula.
- 3/ Maatyöläisten työehtosopimus vuodeksi 1931.

PRAHASSA OLEVAM V. A. ASIAINHOITAJAN TIEDOTUKSIA No 12.

MAATALOUDEN AVUSTUSTOIMENPITEITÄ TSHEKKOSLOVAKIASSA.

10 miljoonaa maatalouskoneiden ostoon.

Parlamentin aikoinaan myöntämästä 150 miljoonan kruunun hätäapuluotoista hallitus on päättänyt myöntää 10 miljoonaa kruunua avustukseksi maataloudellisten koneiden ostamista varten niin, että 8 miljoonaa kruunua käytetään varsinaisten maanviljelyskoneiden ja 2 miljoonaa kruunua traktorien ostoon. Periaatteena avustusten myöntämisessä on noudatettava sellaista menettelyä, että avustus annetaan etupäässä sinne, missä ostettua konetta useampi maanviljelijä voi yhteisesti käyttää. Maatalouskonetehtaiden liitto on tässä yhteydessä esittänyt suunnitelman, miten koneiden luotolla hankintojen pitäisi tapahtua. Se tapahtuisi samaan tapaan kuin Saksassakin, jonkun tarkoitusta varten perustetun yhtiön tai nimetyin seuran välityksellä. Yhtiö ottaisi vastuun velasta ja toimittaisi maksut koneet myyneille toiminimille. Koko tämän luottokaupan ehtona on koroton suurempi valtiolaina. Yhtiöllä olisi vakuutena maanviljelijän maksusitoumus, tavaraa toimittavan liikkeen osavastuu ja ehkä luottovakuutuslaitoksen takuu velallisen maanviljelijän puolesta.

K. Rautavaara

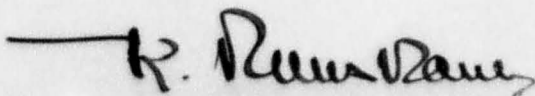
B. 8 miljoonaa pellavan-
viljelyksen tukemiseksi.

Hallitus on pellavenviljelyksen (erikoisesti viljelijäin ja loukuttajain) tukemiseksi myöntänyt maatalousministeriölle 2 miljoonaa kruunua sekä 6 miljoonaa kruunua pellavapulan lievittämiseksi yleensä, mikä osittain tapahtuu ostamalla nykyiset varastot (v.1928 ja 1930 sato), jotka arvioidaan noin 120.000 metrisentneriksi. Paitsi näitä avustuksia voidaan 10 miljoonan kruunun suuruisesta maatalouspulan lieventämiseksi myönnetystä rahastosta hakemuksesta antaa avustuksia (viljelys) koneiden ostoa varten ja toisesta 3 miljoonan suuruisesta rahastosta erikoiskäsittelykoneiden ostoa varten.

Myös sotalaitos, auttaakseen kotimaista pellavateollisuutta, on julkaissut kutsun liinatavarain hankintakilpailuun ehtona, että tarjotun tavarain raaka-aineena on käytettävä kotimaista pellavaa. Kysymyksessä on noin 8 miljoonan kruunun suuruinen hankinta, johon raaka-aineena menee noin 40 vaunua kotimaista pellavaa.

Tässä yhteydessä mainittakoon, että Tšekkoslovakian kotimaisen pellavan menekki nykyään on verrattain huono, osittain teollisuuden vähentymään tarpeen, osittain venäläisen dumpingin vuoksi. Venäläistä loukuttettua pellavaa myydään kilo 2.50 Kč franco tehdasasema, kun kotimaisen pellavan hinta olisi 8 Kč. Joitakin pienempiä määriä toivoo maan pellavenviljelys voivansa sijoittaa ulkomaille parempaan hintaan kuin kotimaahan,

Praha, maaliskuun 17 p:nä 1931.

TSHEKKOSLOVAKIAN MAATALOUSAKATEMIA JA MAATALOUSPULA.

Kuluvan maaliskuun 8 päivänä pidetyssä Tshekkoslovakian maatalousakatemian yleiskokouksessa Prahassa akatemian presidentti, ent. ministeri professori Milan H o d ě a selostuksessaan akatemian tehtäviä lausui m. m. seuraavaa:

Maatalousakatemian nykyhetken päätehtäviä on tutkia kauppasopimusten preferenssisysteemiä ja erikoisesti sen vaikutusta maatalouteen. Maatalouspula ei ole nimittäin pysyvästi parannettavissa Keski-Europan valtioiden Saksan kanssa tekemillä sopimuksilla jättämällä Venäjä huomioonottamatta, vaan on asiaa ajettava laajemmalla kansainvälisellä pohjalla, joko ryhtymällä keinoihin vehnän tuonnin rajoittamiseksi merentakaisista maista, tai sopimuksilla sellaisten maiden kanssa, joiden vehnän vienti taikka vehnätuotanto viimeisinä vuosina on suuresti nousut. Suurissa kansainvälisissä sopimuksissa tärkeänä tekijänä on rahoittamiskysymys. Tärkeä osa tässä suhteessa lankeaa maataloudellisille osuustoimintalaitoksille, joiden tulisi maailman viljakaupassa ottaa osalleen kansainvälisen kapitalismin tehtävät, taikka ainakin työskennellä yhteydessä sen kanssa. Tämän vuoksi akatemia tulee siven erikoisesti kiinnittämään huomiota maatalouden tuottokysymykseen.

Praha, maaliskuun 17 p:nä 1931.

K. Reustauer

MAATYÖLÄISTEN TYÖEHTOSOPIMUS VUODEKSI 1931.

Kuluvan maaliskuun 3 p:nä pidettiin Prahassa neuvottelukokous maanviljelystyöläisten työehtosopimuksen uudistamiseksi vuodeksi 1931. Keskustelun pohjana oli asianomaisen neuvottelukunnan puheenjohtajan laatima kompromissiehdotus, joka pääkohdissaan sisälsi seuraavaa:

1/ Muonamiiehille maksetaan sama palkka kuin vuonna 1930, niinhyvin käteinen palkka, kuin muona ja lisät (sokeritehdaslisät, l. denvuoden lahjat).

2/ Päivätyöläisille sitävastoin maksetaan 5-10 helleriä pienempi tuntipalkka, riippuen seudusta ja työnlaadusta, mikä palkanalennus tekee prosenteissa 3.35 - 9.9 %. Köyhimmillä seuduilla (rehunviljelysseuduilla) kuitenkin maksetaan entisen suuruinen tuntipalkka. N.s. perunapalkkiosta (300-500 kg perunoita työpäivien luvun mukaan) ja viljapalkkiosta (20-30 kg viljaa) sovitaan myöhemmin.

Työläisten edustajat selittivät, että he eivät voi suostua palkkojen vähennyksiin, vaan vaativat myöskin päivätyöläisille edellisena vuonna maksetun suuruista palkkaa. Työnantajien taholta taas selitettiin, että työnantajien enemmistö hyväksyi kompromissiehdotuksen siitä huolimatta, että se ei täydelleen vastaakaan tarkoitustaan, mutta kuitenkin syystä, että entiset perusteet jäisivät edelleen voimaan. Toisaalta sitävastoin huomautettiin, että muonamiestenkin palkkioista olisi sovittava vasta syyskuun alussa. Kun ei keskustelussa näytetty päästävän sopimukseen, kompromissiesityksestä ei äänestetty. Työnantajien taholta eräänlaisena myönnytyksenä työläisille vielä esi-

tettiin, että määräykset peruna- ja viljapalkkioista päivätyöläisille otettaisiin jo nyt perusteihin, jotta työväestö jokatapauksessa olisi niihinkin nähden turvattu, mutta tämän myönnytyksen vastineeksi olisi työläisten suostuttava tuntipalkkain alennukseen. Työläiset pysyivät kuitenkin jyrkästi alkuperäisellä kannallaan, Työnantajat sitävastoin olisivat olleet valmiit hyväksymään kompromissiehdotuksen. Sopimusta ei näinollen syntynyt ja ensikerran koko tasavallan historiassa tapahtui, että maatalouden työehtoja tulevaksi työkaudeksi ei sopimuksella etukäteen säännötetty.

Praha, maaliskuun 17 pnä 1931.

K. Ruuska

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Osa.

ASIA: _____

U.a. Asiamiehittäjä Puuskasen rap. 13.

Raha.

12/3 1981.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
PRAHA II.,
VÁCLAVSKÉ NÁM. 1A

Maaliskuun 17 pnä 1931.

No 225.

4/315		
23/3-31	2	31
5	028	

Herra Ministeri,

Ohellisena saan lähettää tiedoitukseni
no 13, joka sisältää:

Tshakkoslovakian maitotalouden pula-ajan vaatimuksia.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän
kunnioitukseni vakuutus.

K. Ruuska

Varatuomari

Herra H.J. Procopé,
Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m., y.m., y.m.,

Helsinki.

4/30/31		
23/3/31	2	2
5	CR8	

PRAHASSA OLEVAN V. A. ASIAINHOITAJAN TIEDOITUKSIA
NO 13.

Maaliskuun 17 p:nä 1931.

Sisältää:

Tšekkoslovakien maitotalouden pula-ajan vaatimuksia.

TSHEKKOSLOVAKIAN MAITOTALOUDEN PULA-AJAN VAATIMUKSIA.

Vuoden vaihteessa oli Prahan kutsuttu koolle maitotalouden neuvottelukokous, mihin oli saapunut suuri joukko sekä maanviljelijäin että meijerien ja maitoteollisuuden edustajia valtakunnan kaikista osista. Kokous hyväksyi seuraavan päätöslauselman:

1/ Tshekkoslovakian hallituksen olisi kaikissa toimenpiteissään maatalouden auttamiseksi muistettava, että maassa vuosittain tuotettu maito edustaa 5.1/4 miljardin kruunun rahallista arvoa ja että hallituksen siis olisi maitotaloudelle annettava sitä vastaava arvo ja merkitys.

2/ Allekirjoittaneet järjestöt vaativat hallitukselta, että se viipymättä hankkii käytettäväkseen 500 miljoonaa kruunua, jolla perustetaan rahasto, mistä lähinnä seuraavan 10 vuoden aikana myönnetään 50 miljoonaa kruunua vuosittain 1.500 uuden meijerin perustamiseksi. Nämä meijerit tarvitaan käsittelemään 2.1/4 ^{miljardia} litraa maitoa, mikä määrä maitoa vielä nykyään käsitellään sivan primitiivisellä ja epätaloudellisella tavalla siitä meäläisvoita ja kvarkia valmistettaessa. Vastaisuudessa olisi voita vain meijereissä valmistettava. Meijerien perustami-

sen kautta saisi valtio verrattain tuottoisan tulolähteenkin liikevaihtoveron muodossa. Esimerkkinä tästä mainittakoon vaikkapa Čejetitsissä sijaitseva osuusmeijeri, joka vuonna 1928 8.610.608 litran vuosikäsittelystä maksoi liikevaihtoveroa 184.374 kruunua.

3/ Allekirjoittaneet järjestöt vaativat, että maatalousministeriö yleisistä varoista siirtää momentille "maitotalous" 10.000.000 kruunua lisäyksen vuosittain 10 vuoden ajaksi ja että tarkastusyhdistys laitos eroitetaan pois tältä momentilta itsenäiseksi momentiksi. Tätä vaatimusta perustellaan sillä toteamisella, että maatalousministeriössä varojen käyttö maitotalouden tarpeisiin vain pienenee maitotalouden merkityksen kasvaessa. Niinpä v. 1928 maatalousministeriön menoarvion 216 miljoonasta kruunusta oli varattu maitotaloutta ja tarkastusyhdistyksiä varten 5.1 miljoonaa kruunua. Vuonna 1929, jolloin maatalousministeriöllä oli käytettävissä 245.1 miljoonaa kruunua, maitotalouteen oli varattu 4 miljoonaa kruunua. Vuonna 1930 242.5 miljoonasta kruunusta varattiin vain 3,1/4 miljoonaa kruunua maitotaloudelle. Näin on asianlaite myös 1931. Maatalousministeriö ei varoja tällä tavalla käyttämällä täytä velvollisuuttaan maitotaloutta kohtaan. Kun hyötykarjojen tarkastuksen, maakunnallisten viljelysneuvostojen ja maidontutkimuslaitosten kustannukset otetaan pois, jää koko valtakunnan maitotalouden välittömäksi hyväksi vain 1.5 miljoonaa kruunua.

4/ Allekirjoittaneet järjestöt vaativat hallitusta korottamaan voin ja juuston tullin ja myöskin kohtuullisesti korottamaan maksuja tuontiluvista, siinä

määrin kuin Saksassa, Tshekkoslovakian tärkeimmässä vientimaassa, tullia voille korotetaan. Tätä vaatimusta perustellaan viittaamalla Saksan marraskuussa 1930 toimeenpanemiin tullikorotuksiin, joiden kautta Tshekkoslovakian voinvienti Saksaan on käynyt miltei mahdottomaksi. Toisekseen kuluttavan väestön ostokyvyn väheneminen pyrkii vaikuttamaan alentavasti maidon ja maitotuotteiden hintoihin.

5/ Allekirjoittaneet järjestöt vaativat hallitusta asettamaan tullin kaseinille ja korottamaan nykyistä alhaista tullia vähintään 5:een kruunuun kilolta. Tätä vaatimusta perustellaan viittaamalla siihen tosiasiaan, että 100:aan vaunulastiin nousevasta kaseinin kotimaisesta tarpeesta vuosittain 2/3 tyydytetään ulkomailta tuodulla tavaralla, siitä huolimatta, että kotimainen maatalous ei voi käyttää mihinkään ylijääpää kuorittua maitoa, vaan on pakotettu alhaisiin hintoihin viemään ulkomaille sataa vaunulastia teknillistä kaseinia vastaavan määrän kvarkia. Ulkomaisen kaseinin tullittoman *) tuonnin vuoksi aleni kotimaisen kaseinin hinta vuoden kuluessa kymmenestä kruunusta viiteen kruunuun, mikä merkitsee 10 hellerin alennusta kuorittumaitokiltraa kohti, t.s. sen hinnan laskemista alle tuotantokustannusten.

6/ Allekirjoittaneet järjestöt vaativat maatalousministeriötä kiireellisesti laatimaan ja vahvistamaan voim ja juuston laatutarkastusmerkin meijerituotteiden laadun standardisoimiseksi, sekä kotimaista käyttöä

---

*) Kaseinin tulli on 72.50 Kč 100 kilolta. Keinotekoisien luun valmistukseen käytettävä kaseini, jolle kuitenkin tarvitaan tuontilupa, on tullivapaa. Lähetystön huomautus.

että vientiä varten, ynnä laatimaan ja julkaisemaan säännöt ja ohjeet tarkastus- ja leimauspaikkojen perustamisesta sekä samoin määräykset laatumerkin suojaamisesta. Tätä vaatimusta perustellaan, viittaamalla ulkomaihin, sillä, että kotimainen kulutus sitä vaatii ja sillä, että tarjonnan ja kysynnän sentralisoimista varten perustettaville pörssille ja huutokaupoille standardisoiminen on välttämätöntä.

7/ Allekirjoittaneet järjestöt vaativat sosialiministeriötä ottamaan heidät mukaan valmistamaan maitolain toimeenpanoasetusta samoin kuin maitolain lakiehdotuksen lopulliseen käsittelyyn.

8/ Allekirjoittaneet järjestöt vaativat valtiovarainministeriöltä, että juuston liikevaihtovero alennetaan 2 prosentista 1:een prosenttiin, että osuusmeijerien liikekeskukset vapautetaan liikevaihtoverosta sikäli mikäli ne rahaksimuuttavat niihin kuuluvien meijerien maitotuotteita, ja että osuusmeijerit vapautetaan liikevaihtoverosta sellaisiin meijerituotteisiin nähden, joita meijerin osakkaat meijeriltä ottavat omiin tarpeisiinsa.

9/ Allekirjoittaneet järjestöt vaativat rautatieministeriöltä, että se maitotalouden tarpeita varten hankkii erikoisia läpituuletettavia vaunuja maidonkuljetusta varten, niin että on saatavissa riittävä määrä erikoisia jäädytettyjä vaunuja maidon ja meijerituotteiden kuljetukseen kesäaikana. Vain näin voitaisiin vähentää niitä suuria tappioita ja häiriöitä, joita, johtuen tällaisten vaunujen puutteesta, vuosittain aiheutuu näitä elintar-

peita kaupunkeihin toimitettaessa.

10/ Allekirjoittaneet järjestöt vaativat, että hallitus tukee yleisten varastohuoneiden laittamista maidolle ja maitotuotteille, jotta ylituotanto voitaisiin tarkoituksenmukaisesti varastoida vientiä varten ja mahdollisen sodan sattuessa.

11/ Allekirjoittaneet järjestöt vaativat, että hallitus kuluttajien ja tuottajien yhteiseksi hyväksi tukee "Zemědělská jednota"n yhteyteen perustetun propagandatoimiston työtä maidon ja meijerituotteiden kuluksen lisäämiseksi.

12/ Allekirjoittaneet järjestöt vaativat, että sosialiministeriö jättää maidon ja meijerituotteiden hintojen kehityksen riippuvaksi tarjonnasta ja kysynnästä, eikä puutu siihen virkatietä nykyisen maatalouspuolan aikana.

Päätöslauselman ovat allekirjoittaneet:

Mlékařský odbor Centrokooperativu.

Zemědělská jednota Čsl.republiky v Praze.

Geschäftsstelle der deutschen Land- und Forstwirtschaft
in Prag.

Svaz mlékařských družstev v Praze.

Mlékařska jednota pro Čechy v Praze.

Verband der deutschen Molkereien und Milchwirte in Prag.

Obchodní společnost mlékařských družstev v Praze.

Mlékařská jednota pro Moravu a Slesko v Brně.

Verband der deutschen Molkereien und Milchgenossenschaften
für Mähren und Schlesien v Brně.

Mlékařská jednota pro Podk.Rus v Užhořodě.

Mlékařská sekce svazu průmyslu potravinářského v Praze.

Praha, maaliskuun 17 pñ 1931.

K. Rauschauer

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C28.

ASIA:

V.a. Asiamiehittäjä Ruuskaasen rap. no 14.
Pralia.

28/3 1981.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Col.

ASIA: _____

V.a. Asiamhoitaja Ruuskaasen rap. no 14.

Praha.

28/3 1981.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

PRAHA II,
VÁCLAVSKÉ NÁM. 1A

No 251.

Maaliskuun 28 pnr 1931.

5/316		
2/4.31	2	LIT.
ASIA	ASIA	ASIA
5	028	

Herra Ministeri,

Ohellisena saan lähettää tiedoitukseni
no 14, joka sisältää:
Saksalais-Itävaltalainen tullisopimus ja Tšekkoslovakia.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän
kunnioitukseni vakuutus.

K. Ruuska

Herra

Vapaaherra A. Yrjö-Koskinen,
Suomen Ulkoasiainministeri.

y.m., y.m., y.m.,

Helsinki.

TIETOKIRJA V. A. ASIAINHOITAJAN TIEDOITUKSIA

5 216 he	31
2/4+31	
5 028	

PRAHASSA OLEVAN V. A. ASIAINHOITAJAN TIEDOITUKSIA

No 14.

Maaliskuun 28 pnä 1931.

Sisältää

SAKSALAIS-ITÄVALTALAINEN TULLISOPIMUS JA TSHEKKOSLOVAKIA.

PRAHASSA OLEVAN V. A. ASIAINHOITAJAN TIEDOITUKSIA No 14.

LIIKUNNAN KASSA	
5316	he. 31
2/4.31	
5	Cl8

SAKSALAIS-ITÄVALTALAINEN TULLISOPIMUS JA TSHEKKOSLOVAKIA.

Kulunut viikko on prahassa eletty ilmeisen hermostuneisuuden merkeissä. Viime viikon lopulla lehtien levittämä ennakkotieto Saksen ja Itävallan välillä solmittavasta tulliunionista tuli ainakin suurelle yleisölle täydellisenä yllätyksenä.

Kun jätetään lukuunottamatta suurslaavilainen unelma ja eräänlaisen vallanhimon innoittama kohtuuttoman suurisuuden tavoittelu maailmanpolitiikassa, Tshekkoslovakian ulkopoliittikan pääkohteet ovat Unkarin edustama revisioniuhka ja Saksa-Itävallan n. s. "Anschluss"-pyrkimys. Edellinen on esiintynyt aktuellinpana, jälkimmäinen taas kaukaisempana. Näille kysymyksille pohjautuu Benešin luomus Pikku-Entente ja näiden kysymysten järjestys aktuellisuuteen nähden on näihin saakka myös määrännyt Pikku-Ententen konstruktivisen kokoonpanon sekä toiminnan suunnan ja muodot. Pikku-Ententen sekä motiivi, että sitä koossapitävät tekijät ovat olleet puhtaasti poliittiset, samoin kuin sen tarkoitusperiensä toteuttamiseksi käyttämät keinotkin, suurin piirtein katsoen ainakin, ovat olleet puhtaasti poliittisia. Mutta taloudellisten tekijäin ruvetessa yhä selvem-

min ja selvimmin tunkemaan etualalle ja muuttamaan maailmanpolitiikan luonnetta, on pikku-Ententenkin täytynyt tuntea uusien tekijäin epämiellyttävät kolhaisut ja kiirehtiä etsimään sovittelumahdollisuuksia ristiriitaisille taloudellisille eduille ja siten myös taloudellisiin sitein lujittamaan liittoa. Tämän pulman ratkaisu ei ole ollut helppoa ja vain poliittisen epäkon edessä on kauppasopimukset Tshekkoslovakian ja Rumanian ja toiselta puolen Tshekkoslovakian ja Jugoslavian (jälkimmäinen odottaa vielä allekirjoitusta) välillä on jo edes nyt saatu syntymään. Voidaan kyllä näiden sopimusten taloudelliseen arvoon ja merkitykseen näiden asettua kysyvän odottavalle kannalle, kun tunnetaan pikku-Ententen maiden keskinäisten taloudellisten etujen sovittamattomuuden nykyisin koko maailman talouspolitiikassa vallalla olevan eräänlaisen uusmerkantilismin jatkuessa, mutta sopimuksilla on epäilemättömästi melkoinen moraalinen ja poliittinen merkitys sekä siihen että ulospäin. Kauppasopimusten tarkoituksista jo osa on saavutettu sillä, että taloudellisellakin yhteenkuuluvaisuudella voidaan puolustaa liiton oikeutusta ja muka sen edelläkävijätehtävää Pan-Europa-aatteen toteuttajana (regionalisopimukset) ja sillä, että usko liiton lujuuteen ja kestävyYTEEN, jota vastapuolen ja arvostelijain taholta on parhaan mukaan koetettu horjuttaa sekä kotona että ulkona, saa uutta vahvistusta. Taitavasti Beneš osasi viime syksynä käyttää hyväkseen Otto Habsburgin täysi-ikäiseksi tuleamista, selittäen sekä eräiden suurvaltaintain hallituksille että Kansainliiton yleiskokouksen aikana siellä koolla olevien valtojen edustajille, että Habsburgien

restauroiminen merkitsisi sotaa, ja sitten antaen ymmärtää, että Unkarin täytyy taipua Pikku-Ententen voiman ja päätävällisyyden edessä. Täten jo hiukan epävarmaksi käynyt yleinen mielipide ainakin Benešin kotimaassa rauhoittui ja Beneš itse vahvisti henkilökohtaista asemaansa, mikä ei, nimittäin Benešin asema, ole arvosteltava vain hänen henkilökohtaiselta kannaltaan, vaan koko Pikku-Ententenrakennuksen kannalta. Ja juuri silloin kun Beneš näytti taas päässeensä huohtamaan, räjähtää pommi. „Anschluss" peikko, jota suuri yleisö tuskin oli muistanut enää monesti ajatellakaan, nostaa äkkiä pelottavaa päätään. Tulliunioni käsitetään Tšekkoslovakiassa peitetyksi, mutta ratkaisevaksi askeleeksi lopullista „Anschlussia" kohti. Että siitä tosiaankin on kysymys, luullaan todistuksena olevan senkin, että Itävallan oikeusministeri on matkustanut Berliniin jouduttamaan molempien maiden lainsäädännön yhdenmukaistuttamista hyvin laajassa mittakaavassa. Ja aikaisemmin tiedetään esim. administrativisella alalla tällaista yhdenmukaistuttamista toimeenpannun. Unkarin ajama aluerevisionikysymys on Tšekkoslovakialle vaikkakaan ei luonnollisesti pelkistään, niin ainakin hyvin suuresti prestigekysymys, mutta „Anschluss" voi olla suorastaan elinkysymys. Joskaan olemassaolo muodollisesti itsenäisenä valtiona välttämättömästi ei tarvitse olla uhattu, niin tšekkien pelko, että yhtenäisen, Tšekkoslovakian olennaisinta osaa, tšekkien asuma-aluetta kolmelta puolen rajoittavan saksalaisen valtakunnan syntyminen, kun valtakunnan jäljelläolevan osan miltei koko etelärajan sulkee vihamielinen Unkari ja kun ei edes pohjoises-

sa rajoittavan naapurin Puolan liittolaisuuteenkaan ehdottomasti voida laskea, saattaisi heidät vesalliasemaan, ei ole aiheeton. Tämän lisäksi on vielä muistettava, että maassa itsessään on ~~yli~~ 3 miljoonaa saksalaista, lähes miljoona unkarilaisia ja vielä slovakit ja rutenitkin ovat osoittaneet desentralistisia pyrkimyksiä. Mutta taloudellisestikin jo pelkkä tulliuioni Saksan ja Itävallan välillä on Tshekkoslovakiälle seurauksiltaan vakava. Saksa, kun luetaan mukaan Hampuri, Bremen ja Saarimaa, ostaa tavaroita Tshekkoslovakiasta noin 4.7 miljardin kruunun edestä ^{vuodessa.} ja Itävalta noin 3 miljardin kruunun edestä. Tullirajan poistuessa Saksan ja Itävallan väliltä, tulee Tshekkoslovakian menetys varsinkin jälkimmäisessä maassa olevaan tuntuva, kun sen tavarat eivät voi kestää kilpailua tullittoman saksalaisen tavaran kanssa. Etenkin tulevat kärsimään sellaiset elinteollisuudet kuin tekstiili- ja koneteollisuus, monien muiden teollisuuksien, kuten porssiini- ja lasi-, nahka- ja kenkä-alojen ohella. Menestyksen raskautta vielä lisää se, että Itävalta on ruvennut kotona kehittämään sellaisia teollisuuksia, joita Saksa ei erikoisemmin vientiteollisuuksina edusta, mutta joihin nähden Itävalta on ollut enemmän tai vähemmän riippuvainen Tshekkoslovakiasta. Esimerkkinä mainittakoon sokeri. Sodan jälkeen Itävalta on ostanut sokerinsa Tshekkoslovakiasta, mutta voinee nyttemmin jo tyydyttää 80 % tarpeestaan kotimaasta. Toisena esimerkkinä mainittakoon eräät erikoisjuustolajit. Itävallan valtio tukee juustotehtaiden toimintaa. Kerrotaan, että esim. viime vuonna valtio korvasi vastaperustetun juustotehtaan noin 600.000 tshekkoslovakian kruunuun kousevan liiketappion.

On jotenkin ilmeistä, että tieto Saksan ulkoministerin Wienissä käynnin tulosta^{sesta} oli täydellinen yllätys myös Benešille ja Tšehkoslovakian hallitukselle yleensäkin. Voi olettaa, että Beneš, joka on antanut ymmärtää, että myös "Anschluss" merkitsee sotaa, olisi varmaankin ryhtynyt joihinkin preventiivisiin toimenpiteisiin, jos hänellä siihen olisi ollut aikaa. Keskustellessani viime vuoden lopulla apulaisulkoasiainministeri Kroftan kanssa ylempänä viittaamistani Benešin demarkeista Unkaria vastaan, selitti tämä, että näillä toimenpiteillä, jotka olivat aiotutkin vain preventiiviksi, tarkoitus oli saavutettu. Vaaraa ei ollut olemassa. Vaikka pidättäydyin tässä yhteydessä suoraan koskettamasta "Anschluss" kysymykseen, käsitin Kroftan sanoista hänen ajattelevan myös tätä ja hänen tahtovan sanoa, että "Anschluss" puuhiinkin nähdessä käytettäisiin samaa menettelytapaa. Kuitenkin ymmärsin Kroftan pitävän koko "Anschlusskysymyksen" mahdollista päiväjärjestykseen tuloa hyvin kaukaisena ja ainakin toistaiseksi hyvin vähän huolestuttavana. Että Beneškin joutui yllätetyksi, väitti minulle eräs henkilö, tšehki, joka on ollut hyvin huomattavissa diplomaattisissa tehtävissä aikoinaan. Tämä kertoi olleensa Wienissä juuri samanaikaisesti kuin Curtiuskin siellä oli ja todenneensa, että Tšehkoslovakian Wienissä oleva lähetystö eieannen sanomalehtitietojen julkaisemista tiennyt, eikä edes epäillyt, että Curtiuksen käynnillä olisi mitään erikoisempia seurauksia. Päihvastoin, kuten kertojani sanoi varmasti tietävänsä, Tšehkoslovakian Wienin lähettiläs tiedoituksessaan oli laskenut leikkiä Curtiuksen käynnistä.

Kertojani taas sanoi heti tunteneensa jotain olevan ilmassa ja epäilyksiensä vahvistuneen, kun erään wieniläisen lehden toimittaja oli hänelle kertonut Curtiuksen tälle haastattelussa sanoneen, että Saksan on hyljättävä joka maailman kolkkaa harova wilhelmiläisen perintö ulkopolitiisassa ja keskittädyttävä Keski-Euroopan ja Balkanille. Kertojani oli sitten kysynyt suoraan henkilökohtaiselta vanhalta hyvältä tutultaan Itävallan sisäasiainministeriltä Winkleriltä, mitä oikeastaan oli tulossa, mihin Winkler oli vastannut, että neuvotellaan kaupallisesta sopimuksesta ja että parin päivän perästä (keskustelu tapahtui torstaina k. k. 19 pnä) asia ei enää ole mikään salaisuus.

Kuluvan kuun 21 pnä sitten Prahassa oleva Itävallan lähettiläs kävi ilmoittamassa Benesille sopimuksen tekemisestä ja sen sisällöstä. Samanlaisen ilmoituksen teki Saksan lähettiläs 23 päivänä. Tshekkoslovakian ulkoasiainministeriön tiedonannon tapahtumasta liittyi huomautus, että Benes pidätti itselleen vapauden myöhemmin antaa tieto kannastaan, mutta että keskustelu tapahtui "ystävällisessä sävyssä".

Olen jo ylämpänä viitannut siihen, että tiedot sopimuksen teosta vaikuttivat prahassa pommin tavoin. Lehdistö nosti ankaran hälinän, osan syytellessä Benesia huonosta vaarinnasta, osan koettaessa aphtia keinoja, mihin olisi vastatoimenpiteenä ryhdyttävä. Tshekkiläinen lehdistö kokonaisuudessaan piti mahdottomana ajatusta, - saksalais-itävaltalaiselta taholta selitettiin, että sopimukseen liittyminen oli avoin kaikilla valloille - , että Tshekkoslovakia

voisi liittyä samaan tulliliunioniin Saksaan ja Itävallan kanssa. Yhtäältä vaaditaan yksinkertaisesti liiton estämistä, toisaalta suositellaan vastaliiton perustamista. Joku yksityinen kirjoittaja esittää esikuvaksi Hindenburgin menettelyä, kun tämän yksi armeijakunta joutui maailmansodassa venäläisten saarrokseseen. Hindenburg lähetti saarroksen sisälle toisen armeijakunnan (artikkelin kirjoittajan mukaan). Saaros oli kestävä pitämään sisässään yhden armeijakunnan, mutta ei kah- ta. Tšhekkoslovakian olisi meneteltävä samoin. Tulliliittoon pitäisi mennä ja saada sinne mukanaan Pikku-Entente, Puola ja Ranska /?/. Toiset taas puhuvat slaavilaisesta tulliliit- tosta, jossa olisivat mukana Tšhekkoslovakian ohella Puola ja Balkanin slaavilaiset maat. En voi tässä yhteydessä lähemmin ruveta analysoimaan näitä eri esityksiä, mutta kat- soisin kuitenkin lyhyesti voivani lausua käsitykseni, että näille suunnitelmille yleensä on hyvin vähän realistista poh- jaa olemassa, vaikka en kaikkia niitä etukäteen haluakaan ju- listaa täysin mahdottomiksi. Vielä ainakin vuosi sitten sa- noi Krofta minulle, että tulliliitto Pikku-Ententen maiden välillä ei ole mahdollinen.

Hallituksen suhtautumisesta asiaan oli kai- kenlaisia huhuja liikkeellä. Tiedettiin, että Ranskan täkkä- läinen lähettiläs olisi matkustanut pariisiin erikoisesti tehostamaan Tšhekkoslovakian kantaa. Tieto osoittautui kui- tenkin, - merkillistä kylläkin peruutus julkaistiin vasta kahden vuorokauden kuluttua -, perättömäksi. Henkilökohtai- sesti kuitenkin olen siinä uskossa, että savua ei tälläkään kertaa ollut ilman tulta. Erinäisistä seikoista päätellen, että Charles-Rouxin matkasta Pariisiin kyllä on Benešin kanssa

ollut neuvotteluja, mutta että siitä ehkä jo siitäkin syystä on luovuttu, että se näyttäisi siltä kuin Benešillä olisi suurikin hätä Ranskan kannasta ja siten ei ai-noastaan lisäisi yleistä hermostuneisuutta, vaan ^{myös} nostattai-si lisää hyökkäilyjä Benešiiä itseään vastaan. Benešihän on vastustajien taholta syytetty jo siitäkin, että hän ei ole voinut vahvistaa ja säilyttää takeita suuren liitto-laisensa Ranskan solidarisuudesta. Suurella jännityksellä sitten odotettiin Benešin selostusta ulkoasiainvaliokun-nassa, mikä tulisi tapahtumaan k. k. 26 p:nä. Benešin exposé kuului pääkohdissaan seuraavasti:

"En halua tässä asiassa ryhtyä pitkiin selityksiin vielä nyt ja luulen, että laajempi keskustelukaan asiasta ei vielä tällä hetkellä ole tarpeen. Asiat eivät vielä ole valmiit, minkä vuoksi meillä on vielä kylliksi aikaa määrätä lopullinen kantaamme. Olem-me asiastamme varmat ja olemme kaikkien mahdolli-suuksien varalta valmiit. Poliittiselta ja taloudelli-selta kannalta katsottuna voi nyt kysymyksessä ob-venlainen suunnitelma meitä tyydyttää vain siinä ta-pauksessa, että se toimeenpannaan yleiseuroopalaisissa puitteissa ja niin muutetaan, että se tyydyttää kaikki-en intressenttien intressejä. Nyt meille esitetty järjestelmä ei vastaa meidän taloudellisiameikä poliittisia etujamme, mutta koskee kuitenkin valtiomme oleellisimpiä etuja. Se voi myös koskea muiden val-tojen etuja ja siten luoda uusia rauhalle vaarallisia vaikeuksia Keski-guropaan. Lisäksi tämän kautta vä-lillisesti nousee esille poliittinen "Anschlussa" kysymys, johon nähden meidän kantaamme on tunnettu. Kaiken tämän vuoksi me emme voi hyväksyä suunnitelmaa. .
 . Asiaa juridisesti katsoen voidaan täydellä syyllä kysyä, eikö tämä suunnitelma ole ristiriidassa St. Ger-mainin sopimukseen ja lokakuun 4 p:nä 1922 allekirjoi-tetun n. s. Geneven pöytäkirjan kanssa. Meidän käsityk-semme mukaan suunnitelman toteuttaminen merkitsee sopimusten asettamien velvollisuuksien rikkomista. Senvuoksi luulenkin, että Briandin ja Hendersonin kes-ken käydyissä neuvotteluissa täydellä oikeudella pää-tettiin, että koko asia niin hyvin poliittisista kuin oikeudellisistakin syistä, on alistettava Kansainliiton Neuvoston tutkittavaksi. Luulen, että Genevessä asi-asse tehtävä päätös tulee olemaan sekä oikeudellukai-

nen, että poliittisesti järkevä. Me tulemme kernaasti hyväksymään Geneven päätöksen, joka varmaankin tulee olemaan europalainen ja europalaisia, eikä jonkun osapuolen paikallisia, etuja vastaava.

Tässä haluaisin vielä todeta, että Tikku-Ententen kesken jo ensi hetkestä lähtien on vallinnut täydellinen yksimielisyys ja että olemme myös menettelleet yhdenmukaisesti Ranskan hallituksen kanssa, samoin kuin täysin hyväksymme Englannin hallituksen menettelyyn, yhdessä Ranskan hallituksen kanssa saattaa asia Kansainliiton Neuvoston käsiteltäväksi.

Joka tapauksessa haluan myös todeta, että keskustelut tässä asiassa Saksan ja Itävallan hallitusten edustajain kanssa ovat käyneet ystävällisessä sävyssä ja minä toivon, että meidän ystävälliset suhteemme näiden valtojen kanssa eivät tämän asian vuoksi häiriidy.

Haluan vielä painostaa, että juuri niin kuin asiat nyt kehittyvät, yleinen mielipiteemme voi pysyä täysin rauhallisena ainakin toistaiseksi. Hallitus kyllä pitää silmänsä auki. Se ryhtyy sekä sisä- että ulkopolitiittisiin valmisteluihin ja tulee olemaan jokaisen mahdollisuuden varalle valmistunut."

Ylläolevassa Benešin exposéssa erikoisesti täytyy merkille panna sen harvinaisen pidättyväinen ja definitivistä sanontaa karttava muoto. Vieläkin suuremmalla syyllä merkilepantavaa on se, että Beneš jo etukäteen tavallaan sitoutuu hyväksymään Kansainliiton Neuvoston päätöksen asiassa. Ero hänen kielenkäytöllään tässä asiassa nyt ja hänen aikaisemmin "Anschlussista" puhuessaan on suuri. Vieläkin suurempi on ero tämän julkilausuman ja niiden julkilausumien välillä, jotka koskivat Habsburgien restauroimista. Syyt tullevat pian selviämään.

Praha, maaliskuun 28 p:nä 1931.

K. Benš

nen, että poliittisesti järkevä. Me tulemme kernaasti hyväksymään Geneven päätöksen, joka varmaankin tulee olemaan europalainen ja europalaisia, eikä jonkun osapuolen paikallisia, etuja vastaava.

Tässä haluaisin vielä todeta, että Pikku-Ententen kesken jo ensi hetkestä lähtien on vallinnut täydellinen yksimielisyys ja että olemme myös menetelleet yhdenmukaisesti Ranskan hallituksen kanssa, samoin kuin täysin hyväksymme Englannin hallituksen menettelyyn, yhdessä Ranskan hallituksen kanssa saattaa asia Kansainliiton Neuvoston käsiteltäväksi.

Joka tapauksessa haluan myös todeta, että keskustelut tässä asiassa Saksan ja Itävallan hallitusten edustajain kanssa ovat käyneet ystävällisessä sävyssä ja minä toivon, että meidän ystävälliset suhteemme näiden valtojen kanssa eivät tämän asian vuoksi häiriidy.

Haluan vielä painostaa, että juuri niin kuin asiat nyt kehittyvät, yleinen mielipiteemme voi pysyä täysin rauhallisena ainakin toistaiseksi. Hallitus kyllä pitää silmänsä auki. Se ryhtyy sekä sisä- että ulkopolitiittisiin valmisteluihin ja tulee olemaan jokaisen mahdollisuuden varalle valmistunut."

Ylläolevassa Benešin exposéssa erikoisesti täytyy merkille panna sen harvinaisen pidättyväinen ja definitivistä sanontaa karttava muoto. Vieläkin suuremmalla syyllä merkilepantavaa on se, että Beneš jo etukäteen tavallaan sitoutuu hyväksymään Kansainliiton Neuvoston päätöksen asiassa. Ero hänen kielenkäytöllään tässä asiassa nyt ja hänen aikaisemmin "Anschlussista" puhuessaan on suuri. Vieläkin suurempi on ero tämän julkilausuman ja niiden julkilausumien välillä, jotka koskivat Habsburgien restauroimista. Syyt tullevat pian selviämään.

Praha, maaliskuun 28 pnä 1931.

K. Benš

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C28.

ASIA: _____

Ministeri Idmanin raportti no 91.

Praha.

30/4 1931.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
PRAHA II,
VÁCLAVSKÉ NÁM. I/A

Huhtikuun 30 pnä 1931.

No 344.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 12/177/20. 10 31		
6/5. 31	10	LII
EUROPA	ULKO	ASIA
5	C28.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Allekirjoittanut lähettää täten kunnioit-
taen raportin no 71,

Ulkoasiainministeri Benešigaksen ja Itävallan tulliliitosta.

Vastanottakaa, Herra Ministeri, syvimmin
kunnioitukseni vakuutus.

V. Yrjö-Koskinen

Herra

Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y. m., y. m., y. m.

Helsinki.

Ministeri Idmanin raportti.

no 71.

12/177		no: 1971
6/8	31	151
5	C28	

Ulkoasiainministeri Beneš Saksan
ja Itävallan tulliliitosta.

Viikko sitten piti ulkoasiainministeri Beneš ulkoasiainvaliokunnan istunnossa puheen, jossa hän käsitteli Saksan ja Itävallan suunnittelemaa tulliliittoa. Kun hänen esityksensä on herättänyt suurta huomiota ja puhe painettuna käsittää yli 80 sivua, katson olevan syytä lyhyesti esittää sen pääasiallisen sisällyksen.

Esityksessään ministeri Beneš ensinnäkin painosti, että Tšhekkoslovakian hallitus on täysin yksimielinen Ranskan ja Pienen-Ententen hallitusten kanssa. Mitä Puolaan tulee, arvostelee tämäkin asiaa samoin kuin edellämainitut maat. Kaikki nämä valtiot ovat sitä mielipidettä, että sopimus on ristiriidassa Versaillesin ja St. Germainin rauhansopimusten samoin kuin Geneven pöytäkirjan kanssa vuodelta 1922, missä on teattu Itävallalle rahallista apua. Kysymyksen ollessa "Anschluss"ista on mahdotonta erottaa asian poliittista, taloudellista ja oikeudellista puolta toisistaan. Tulliliitto Saksan ja Itävallan välillä olisi askel täydellistä taloudellista ja poliittista yhteyttä kohti. On jotenkin varmaa, että Haagin kansainvälinen tuomioistuin tulee kä-

sittelemään kysymystä ja määrittelemään kantansa. Beneš sanoi, ettei hän lainkaan epäile miksi tuomioistuimen kanta tulee olemaan, sillä edellämainitut sopimukset ovat hänestä täysin selvät. Syyt, joiden vuoksi ei Saksan ja Itävallan väliseen tulliliittoon voida suostua ovat luonteeltaan taloudellisia, poliittisia ja juriidisia.

Mitä ensinnäkin taloudellisiin syihin tulee, on ehdotuksen heikkona kohtana se, että se on "omaa laatuaan oleva" tulliliitto (union douanière sui generis). Oikeastaan ei tässä ole kysymys tulliliitosta, koska molemmat osalliset tulisivat säilyttämään edelleenkin eräitä tulleja. Tällaisessa tapauksessa olisivat kuitenkin muut valtiot suosituuksensa nojalla oikeutetut vaatimaan itselleen samoja etuja, kuin Saksa ja Itävalta myöntävät toisilleen. Koko tulliliitosta ei näin ollen tulisi mitään. Mikäli ei tähän suostuttaisi, olisi siitä seurauksena koko nykyisen sopimustekojärjestelmän muuttaminen. Suuret valtiot, ja niiden jälkeen pienemmät, olisivat pakotettut luopumaan suosituuksensa järjestelmästä. Nyt suunniteltu tulliliitto ei siis suinkaan olisi eurooppalaisen taloudellisen yhteistyön alkuna, vaan olisi se pikemminkin alkuna valtioiden välisiin taloudellisiin taisteluihin. Se ei siis aiheuttaisi tullien vähennyksiä, vaan päinvastoin niiden korotuksia. Tulliliiton toteuttaminen olisi mukanaan Saksan ja Itävallan taloudellisen hegemonian keski-Euroopassa.

Poliittiset syyt, joiden vuoksi ei Tšhekkoslovakia voi liittyä tähän tulliliittoon, ovat kahdenlaisia. Ne johtuvat osaksi tšhekkiläiskansallisista syistä, osaksi syistä, jotka ovat yhteydessä Eurooppaliittoa tarkoittavan talou-

dellisen politiikan kanssa. Tshekkoslovakia menettäisi 70 miljoonan hengen joukossa melkein kaiken poliittisen merkityksensä. Olisi ristiriidassa Pan-Euroopan muodostamista tarkoittavien suunnitelmien kanssa jos Tshekkoslovakia liittyisi johonkin suureen taloudellista yhteistyötä tarkoittavaan liittoon, josta ei ole sovittu Kansainliitossa.

Kun Tshekkoslovakia Benesin arvelun mukaan on ainoa valtio, jonka liittymistä tulliliittoon valtion taloudellisen rakenteen vuoksi voitaisiin ajatella ja tämä valtio ei halua siihen yhtyä, on siitä seurauksena, että tulliliitto jäisi ainoastaan Saksan ja Itävallan väliseksi. Tämäkin seikka vaikuttaisi puolestaan siihen, että tulliliitto itse asiassa tulisi myötävaikuttamaan näiden valtioiden valtiolliseen yhtymiseen. Briandin hahmoittama taloudellinen liitto tulee epäilemättä kerran toteutumaan, mutta nyt kysymyksessä oleva liitto olisi ainoastaan omiaan vaikeuttamaan sen syntymistä.

Mitä erikoisesti Tshekkoslovakiaan tulee, joutuisi se taloudelliseen riippuvaisuuteen Saksasta ja Itävaltasta. Vuonna 1930 oli sen viennin suuruus Itävaltaan 2.443.000.000 ja Saksaan 2.970.000.000 kruunua. Kun viennin kokonaisarvo oli 17.495.000.000 kruunua, tekee tämä yhteensä 31 % koko viennistä. Tulliliitto tulisi haittaamaan etenkin sokeri-, paperi-, lasi-, tekstiili-, kivihili- ja koneteollisuutta. Vienti Itävaltaan tulisi vähentymään puoleen, myöhemmin mahdollisesti enempäänkin sen nykyisestä määrästä. Tshekkoslovakialaisten ammattimiesten mielestä olisi liitto vahingollinen myöskin Itävalle.

Nykyinen yleismaailmallinen taloudellinen pulakausi tekee välttämättömäksi ryhtyä tehokkaisiin toimenpiteisiin sen seurausten lievittämiseksi. Ensinnäkin on koe-

tettava ratkaista maatalouspula, mikä on erittäinkin havaittavissa Puolassa, Rumaniaassa, Tšhekkoslovakiassa, Unkarissa, Jugoslaviassa ja Bulgariassa. Nykyään tuodaan merentakaisista maista seuraavat vaurulliset vehnää ja maissia:

	Vehnää	Maissia
Saksaan	205.000	61.500
Italiaan	166.800	69.200
Ranskaan	141.100	88.400
Sveitsiin	42.450	10.600
Itävaltaan	6.300	5.000
Tšhekkoslovakiaan	5.850	9.870

Kun otetaan huomioon, ettei esim. Tonavan maista vuosittain viellä vehnää ja maissia kuin 115.000 vaurullista, tuntuu siltä niinkuin Euroopan pitäisi voida saada maatalouspulansa ratkaistuksi. Teollisuusmaiden olisi sovittava miten ne keskenään jakaisivat maatalousmaiden tuotannon. Tämä olisi mahdollista preferenssitullien avulla, joita määrättäessä olisi pidettävä silmällä, ettei oman maan tuotanto joudu kärsimään. Mitä teollisuuspuoleen tulee, olisi välttämätöntä, että eri teollisuushaarat sopisivat keskenään tuotannon suuruudesta. Samoin olisi ryhdyttävä nykyisen työajan vähennykseen. Kun sopimusten aikaansaaminen on ollut mahdollista sokeriteollisuudessa, ei sen pitäisi olla mahdotonta muissakaan teollisuuksissa. Olisi myöskin koetettava hankkia halpahintaisia luottoa, mikä saaminen on taloudellisen tervehtymisen välttämättömänä ehtona.

Loikka ministeri Beneš vielä kerran painosti Pienen-Ententen valtojen ja Puolan solidarisuutta tässä kysymyksessä. Alussa oli tosin ollut huomattavissa eräillä taholla Rumaniaassa ja Jugoslaviassa epärointia, mutta kaikki

hallitukset ovat koko ajan olleet yksimielisiä. Beneš veroitti sen vuoksi perustamasta laskelmia näiden valtioiden erimielisyyteen. Ne, jotka näin tekevät, tulevat katkerasti erehtymään.

Keskustellessani ulkoasiainministeri Benešin kanssa, sanoi tämä olevansa täysin vakuutettu siitä, että tulliliittoa voida toteuttaa. Hän sanoi lähtevänsä itse Geneveen neuvoston kokoukseen. Tšekkoslovakia oli saanut kutsun sinne Geneven pöytäkirjan allekirjoittajana. Beneš sanoi tulevansa asettamaan neuvostolle kysymyksen onko Itävallan säilyminen itsenäisenä valtiona tälle raskaampi uhraus kuin Tšekkoslovakielle se, että se taloudellisesti joutuu täydelliseen riippuvaisuuteen Saksasta ja Itävallasta. Lausumaani arveluun, että neuvoston mahdollisesti tuskin onnistuu tehdä muuta yksimielistä päätöstä kuin päättää kääntyä Haagin tuomioistuimen puoleen, johon Saksa jo on ilmoittanut suostuvansa, vastasi Beneš myöntäen. Kysymykseeni, eikö hänen mielestään ole otettava huomioon mahdollisuus, että tuomioistuin nykyhetkellä ennen kuin tulliliittoa koskevan sopimuksen lopullinen teksti on valmis, kieltäytyisi ratkaisemasta asiaa, vastasi hän kieltävästi. Hänestä asia oli jo täysin selvä.

Seuraavassa raportissa tulen tekemään eräitä huomautuksia Benešin puheen johdosta ja koskettelemaan Puolan ja Rumanian kantaa tulliliittoa koskevassa kysymyksessä, samoin kuin selostamaan keskusteluja eräiden ulkomaalaisten diplomaattien kanssa.

Praha, huhtikuun 30 p:nä 1931.

K. J. Holman